

KIADÓ HIVATAL:

Beliczey-út 4 szám
hova a előfizetési pénzek
hirdetések és minden a ki
adóhivatalt érdeklő közle
mények küldendők.

Nyitott érben egy sor
költségi díja 20 fillér

Hirdetések jutanyo
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 10 kor. — fillér
Félévre 5 kor. — fillér
Negyed évre 2 kor. 50 fillér

SZERKESZTŐSÉG

Beliczey-út 4. szám
hova a lap szellemi rész
illető közlemények kü
lendők.

Kéziratok nem
adnak vissza

Hivatalos közlemény.

6265—1900—I. Szarvas község előljárói.

Hirdetmény.

Értesítjük a közönség miszerint az 1901
évre választandó 20 iparhatósági megbizott vá
lasztására határidőül a szarvasi főszolgabíró
hivatalos helyiségébe f. évi december hó 4-ik
napjának d. e. 10 órája tüzetett ki.

Szarvason, 1900. november hó 23-án.

Az előljárók nevében:

MELIS JÁNOS, SALACZ JÓZSEF,
bíró. h. első jegyző.

10093—1900—ikt. Szarvas község előljáróitól.

Hirdetmény.

Alólirott községi előljáróság részéről ezen
nel közhírré tételük, hogy a község területén
lévő s a községi képviselő testület 162/896 sz.
közgyűlési határozatával mintegy 26 km. hossz
ban megállapított

7 községi (közül) köut törzskönyvező

munkáinak biztosítása céljából a képviselő
testület 185/1900 sz. határozatával jóváhagyott
alábbi feltételek mellett zárt írásbeli verseny
tárgyalás fog tartatni.

1. A törzskönyvek (tércépek és műleírások)
minden utvonatra külön a 71871/892, és
43110/1893 számú kereskedelemügyi ministeri
rendeletnek megfelelően szerkesztendők.

2. Az állandó pontjelzők $\frac{1}{20}$ cm. mé
retű jó minőségű kőből az elhatárolási karók
Sz. V. betűkkel a hektometer karók megfelelő

számmal ellátott $\frac{7}{8}$ /70 cm. méretű alól $\frac{1}{7}$ /50
cm. méretű keresztívával ellátott akáczfából, a
kilometer oszlopok $\frac{13}{15}$ /160 cm. méretű kellően
kiállított akáczfából rásütött számmal alul
 $\frac{10}{10}$ /50 cm. méretű akácz keresztívával ellátva
készítendők.

3. Az előző pontban említett elhatárolási
és hektometer karók valamint a kilometer
oszlopokhoz szükséges akáczfát a község adja
sajátjából, ezeknek kifaragtatása és elkészítte
tése azonban vállalkozó terhe.

4. A munkálat 1901 augusztus hó első
napjáig készítenő el.

5. Az ajánlatokhoz a vállalati összeg 5%-a
melléklendő melyösszeg a szerződés megkötése
alkalmával a vállalati összeg 10%-ára lesz
kiegészítendő s mint biztosíték a munka hite
lesítésség a község közpénztárában letétben fog
tartani.

6. A munkára nézve a kilométerenkénti
egység áron és az azzal kiszámított vállalati
áron felül kiteendő még külön az az egység
ár, a melyért a vállalkozó mérnök a magáno
soktól esetleg elfoglalandó területek szükséges
munkáit kataszteri holdanként végezni hajlandó.

7. A fentebbi munkálatra vonatkozólag
vállalkozóval szerződés fog köttetni s ennek
valamint ezen szerződési viszonyból származó
egyéb bélyegköltségeknek viselése vállalkozó
terhe.

8. A képviselő testület fentartja magának
a beérkező ajánlatok között a szabad vá
lasztás jogát.

Felhivatnak a versenyezni kívánó okleveles
mérnökök, hogy ajánlataikat melyben kiteendő,
hogy a vállalati feltételeket ismerik s azokat

magukra nézve kötelezőknek fogadják el a leirt
módon felszerelve alólirott községi előljáróság
hoz

1900. évi december hó 15-ig

adják be.

9. A megkötendő vállalati szerződés a
községre nézve csak a képviselő testület jóvá
hagyása után eliben vállalkozóra a szerződés
aláírásakor válik jogérvényessé.

Kelt Szarvason, 1900. november 15.

Az előljárók nevében:

Melis János, Salacz József,
bíró. h. első jegyző.

Vörösmarthy emlékezete.

Most, hogy a nemzet a „Szózat” költője
születésének 100 éves fordulóját megünnepelni
és neki az ország szívében szobrot emelni ké
szül, örömhír rezdül át a nemzet szívében. Még
pedig kettős okból.

Áldjuk a Gondviselést, hogy akkor, mikor
a világesemények folytán elkerülhetetlen, nagy
átalakulás szüksége nálunk is mindjobban és
jobban érezhetővé vált: akadt egy lelkes írói
csoporth, mely a nemzetet létlenségéből fölrázta
és a fölvilágosodott korszakvetelte reformeszmék
befogadására tüzelte.

Annak a lelkes csoportnak vezére, bálvá
nya: Vörösmarthy Mihály volt.

Nevezetes korszak hazánk történetében az
1825-iki országgyűlés. De nemcsak az ország
jogaiért folyt küzdelem teszi ezt emlékezetessé,
hanem az is, hogy megnyitásával egyidejűleg
lépett föl az irodalomban Vörösmarthy Mihály.
A még csak 25 éves ifju, aki az ősi dicsőség

TÁRZA.

Halál-félelem.

Elsápad a nap a mikor érzi,
Hogy lángja lohad, tüze kihül.
Elsárgul a lomb, ha szíven éri
Bús szellő sírok mélyiből.

Vig dalú madár sietve szárnyal
Keresni tavasz enyhe homát,
Fájó sejtelen üzi: halállal
Dacolni, zúgó habokon át.

Elszorul a szív, mikor kiégett,
Ha lázas, forró vágya kihál,
Mikor belekap gonosz enyészet
Mély nyomot ásó ujjával.

Az álom olyan gyorsan enyész el
Az élet hosszú küzdelmin át.
Lelkünk lázasan harcol a vésszel —
S elfeled átkot, feled imát.

Csak harcol örök éltet remélve —
S nem látja hol vagy, csak hol valál:
Édes remények, örömek réme,
Kinok nemlője: szörnyű halál!

Kántor Imre.

Még nem késő!

— Beszélyke. —

Irta: Halmágyi Gyula.

(Folyt. és vége.)

Vajjon hová mehetett az új ily késő órájában? . .
A legszebb asszony ezalatt kínosan hanykolódott
patyolat vánszakai között.

Az álom kerülni látszott pilláit. Hol jobb, hol bal
oldalára fordult ágyában, olykor-olykor suttyogva valamit
s kis leánykáját — kít a bölcsőből magához vett —
erősebben szorítá kebléhez, mintha attól félt volna, hogy
elszakítják, elrabolják tőle.

Végre elaludott.

Álmodott, de álma nyugtalan, rémes lehetett . . .
mert hajnal felé felsikoltva ugrott fel fekhelyéről s az
álomkép benyomása alatt izgatottan hánytá magára esteli
öltöny-darabjait, majd csengetett.

Senki!

Ujjból, még hevesebben csenget.

Még mindig senki!

— De hát nincs senki e házban, ki hívásomra
megjelennék s felnyitva szobájának ajtaját, a folyosóra
lépett.

A lépcsőkön komornájával találkozik, ki hívására
sietett.

— Hol van férjem?

— Azt hiszem, a nagyságos ur még nem távozott
szobájából.

— Tudd meg azonnal.

A komorna távozott.

— Rossz sejtelen kintoz . . . lelkiismeretem furdal
. . . istenem, istenem el ne hagyj. Add, hogy ne későn
legyen elhatározásom!

— Nincs ott! — jelenté rövid idő múlva a
komorna.

— Nem hallottad távozni?

— Nem!

— Nézz utána, hátha lenn van a laboratoriumban.

A leány csakhamar innen is visszatért.

— Nincs sohol, asszonyom.

Olga férje szobája felé intézte lépteit.

A kinos sejtelen mind jobban erőt vott rajta —

— csaknem támoogyva haladt.

A szobában csakhamar észre veszi, hogy az ágy
érintetlen s hogy az íróasztalon levél van. Nevére volt
címezve.

Izgatottan szakítja fel s olvassa:

„Olga!

Egy nagy hibám volt . . . nagyon szerettem önt.
Érzem nagyon, végtelen nagyon . . . Ön megcsalt . . .
Tetten értem kedvesével. Megölhettem volna önt . . .
nem tettem, mert nem szeretem a botrányokat s mert
halálával a házam becsületén ejtett szennyfoltot le nem
töröltem volna. Vagy megölhettem volna önt; de erre
meg hiányzott az erőm, mert szerettem s szeretem még
most is, s mert akkor kedves Emmikém anyátlan ma
radt volna. De, hogy továbbra ne legyek kitéve sze
renesétlenségének, hogy ne érezzem a boldogtalanság
marczangoló, megölő kinjait lelmem mélyén s hogy ne
legyek utjában boldogságának — meghalok én! A viz
néma . . . s oly jó pihenni karjaiban. Isten önnel. Le
gyen boldog! Vigyázzon Emmikére s gondoljon olykor
a boldogtalan Oszkára.”

A legszebb asszony összerogyott.

Föleszmélve, komornája kérdezé:

— Az ifju ur kér bebocsátást. Azt mondá, nem
mert eltávozni a házból, mert attól tartott, hogy a nagy
ságos ur haragjában asszonyomon találná bosszuját töl
teni s ő esetleg segélyül akart lenni. Bobocsáthatom?

dalnokának mutatta be magát „Zalán futása”-ban csakúgy halhatatlanságot vivo't ki magának az irodalomban, mint az ősi jog védői a politikában.

A rég várt epikus költőt üdvözölte benne, mindenki. Bámulták fenséges gondolatait, költői képeit, hasonlatait és bájos nyelvezetét. A költő lelkesültségéből lelkesültséget merített a nemzet is. A régi dicsőség tükrében meglátva jelen elhanyagolt állapotát, keltőzött erővel igyekeztek a századok mulasztásait pótolni; nemzeti létének biztosítására törvényeket hoz, édes nemzeti nyelvének fejlesztésére intézményeket létesít.

Olyan ez a korszak hazánk történetében, hogy Ulrich von Huttennek a reformáció korszakát jellemző mondása: „Valóságos gyönyörűség most élni!” joggal alkalmazható hazánk újjászülésének erre a korszakára is.

Fölpezsdült a nemzet vére, nagy tevékenység keletkezett a nemzeti élet egész mezején. Pest, mely eleddig jelentéktelen, nyelvben és szellemében egyaránt idegen városka volt, lassan-lassan a nemzeti irodalom középpontjává kezd lenni.

Az Aurora-kör, mely Kisfaludy Károly pártolása folytán keletkezett és melynek Vörösmarty és Bajza voltak legjelesebb tagjai, oda vonzotta a többi írókat is. — Toldy, a híres irodalomtörténész, itt bírálta az „Aurora” közleményeit, és ugyancsak ő tartotta fön az érintkezést a régibb korszak költőivel, kiváltképpen Kazinczyval, aki Széplakon lakott és némileg az öreg Virághal, aki Óbudán visszavonultan élt, és még másokkal.

Pest tehát előbb vált irodalmi középponttá, és csak azután lett a nemzeti élet gócpontja, később pedig az ország fővárosa is.

Általában jellemzi az 1823—1848-iki korszakot, hogy az irodalmi és politikai küzdelem között olyan kölcsönhatás volt, aminőt alig találhatunk föl többet hazánk történetében.

Alig végződött be a harc, melyet Kazinczy az irodalomban nyelvnyitásával megindított, ismétlődött az a politikai téren. Egy nyomon haladt, és egymásból táplálkozott a kettő.

Két-három évtizedig tartó küzdelem után a nemzeti szellem tökéletes győzelmet aratott az irodalom és a közelet terén. Az irodalom átalakulására Vörösmarty folyt be döntőleg.

Az a lelkesült fogadtatás, amelyben már megjelent költői művei részesültek, hatványozta erejét. Képzetele szárnyakat ölt és egymásután jelennek meg gyönyörűbbnél gyönyörűbb költeményei, amelyek ha találunk is bennök itt-

ott szerkezeti hibát — örök szépségükkel, ékes nyelvezetükkel és magyaros zamatokkal irodalmunknak mindenidőkre becses gyöngyei maradnak.

Zalán futását csakhamar követte Cserhalom, azután kisebb költemények, végre a Két szomszédvár, (a költőnek legjobb költői műve) a Szózat, Szép Ilonka stb.

Édes anyjának a Szegény asszony könyvében állított örök emléket, menyasszonyának, Csajághy Laurának pedig nászajándékkul a Meringőhöz cz. költeményét írta.

Örök érdeme marad a költőnek az is, hogy feltörekvő tehetségeknek buzditója, bátorítója és töle telhetőleg támogatója is volt.

Halhatatlan Petőfi is az ő támogatásával adhatta csak ki költeményeinek első sorozatát az „Életképek”-ben.

A haza dicsősége lebegett mindenkor szeméi előtt, és legcélelyebb irigységet sem támasztott benne, hogy Petőfi tüneményeszerű tehetségével és lángelkével vele egy sorba küzdött fel magát; sőt bizonyos tekintetben fölüli is múltja, amennyiben a törzökös magyarosság, az örök szép és igaz mellett — mely mindkettőnek műzsját egyaránt élteti — a népies elem a nemzetnek fiatalon elhunyt nagy dalnokánál, valamint Aranyánál is tisztábban nyilvánul.

Vörösmarty lelke annyira összeforrt a nemzetével, hogy amikor a szabadságharcot követő események gyászborították a hazát, elkomorult ő is; lantja csak rikkán pendült meg, míg végre 1855-ben a vén cigány-nyal elbúcsúzott lantjától is, az élettől is örökre.

E nagy szellem születésének 100-adik évfordulóján elmélkedve, visszaidézzük emlékünke egy másik korszak költőnek, Kazinczy Ferencz születésének 1859-ben páratlan lelkességgel megült évfordulóját.

De amíg az az igaz kegyelet mellett egyszerűs mind hatalmas tiltakozás volt az akkori kényuralom ellen: addig a mostani egy jogaiba visszahelyezett szabad és független nemzetnek minden mellékkörülménytől mentes halás és szivből fakadó igaz kegyelete, amelyben az egész nemzet koronás királyával együtt s szivvel és lélekkel résztvesz.

Kettős okunk van tehát ünnepelni! Mintogy szívünkben már rég örök emléket állítottunk a költőnek, járuljunk hozzá, hogy ércből külső emléke is legyen a halhatatlannak, hogy amikor az ország fővárosába rándulnak unokáink, lássák maguk előtt a nagy dalnokot, aki a nemzeti érzésnek örök időkre fenkölt tolmácsa volt.

A költő lelke Istennél van, de szelleme itt él közöttünk, akik Őt teljesen megértettük. Ha túlvilági szemével letekint hozzánk, láthatja, hogy „Él nemzet e hazán!”

P. J.

A közegészségügyi egyesület közgyűlése.

A folyó hó 17-én tartotta a békésmegyei közegészségügyi egyesület Szarvason ez évi közgyűlését és felolvasó estélyét. Őt évo immár, hogy megalakult ez egyesület s élén buzgó, lelkes vezetőivel: a vármegye érdemekben gazdag alispánjával dr. F á b r y Sándorral, a közszeretethen álló megyei főorvosunkkal, dr. Zöldy Jánossal, kitartóan munkál azon, hogy a vármegye közönségében felébressze a közegészség iránti érdeklődést. Egy kitartóan harcoló kis csapat — a megye orvosai — követi a vezetőket hiven, önzetlenül. Igen, önzetlenül. Mert ugyan létezett e valaha valahol oly egylet, melynek tagjai a saját érdekeik ellen működtek volna? Bizonyosan nem existált az orvosok közegészségi egyletén kívül, melyek azon vannak, hogy a közegészségügyet menél inkább fejlesszék, hogy a közönség ily módon menél egészségesebbé váljék. Már pedig az egészséges ember nem szorul az orvos szolgálatára. Valóban humánus törekvés, mely megérdemelné, hogy hálásan vizonoztassék legalább azzal, hogy az egyesületben a közönség is belépjen, hisz az évi tagsági díj csekély három korona, a melyért a tagok egy érdekes és tanulságos havi folyóiratot is kapnak: az „Egészség”-et.

Az ündiesret ugyan nem tartozik a dicső ére nyek sorába, de nem tagadhatom meg magamtól annak constatálását, (már csak azért is, hogy buzditólag hassak más községbeli collegáimra) hogy az ügybuzgalomból a csabai orvosoknak az oroszlanrész jut ki, mert mi voltunk ez öt év alatt azok, kik a megye öt közgyűlésén, melyek mindenike minden évben a megye más más községében lett tartva, mindenütt a legnagyobb számban jelentünk meg. Szarvasra is, bár a vasúti összeköttetés kedvezőtlen volta miatt csaknem 24 órát kelle szentelni a gyűlésen való részvételre, négyen mentünk innen az egészség ügyében folytatott békés áldásos harc színterére.

Az igaz, hogy nem bántuk meg a fáradságot mert Szarvas község képviselőtestülete és intelligenciája valódi magyaros vendégszeretettel látta körében az egyesületet, melynek felolvasó estélyén nagy számban jelentek meg ugy a férfiak, mint Szarvas szép hölgyei.

A közgyűlésen részt vettek: dr. F á b r y Sándor elnökletével dr. Zöldy János osztályelnök, dr. Hajnal Albert (Kigyás) alelnök, dr. Kun Pál (Gyula), dr. Walfisch Ferencz (Csaba) titkárok, Bodoky Mihály (Gyula) pénztáros, dr. Keleti, dr. Reisz, Kulpin (Csaba), dr. Eisler (Gyoma), dr. Jakus (Endröd), dr. Szlovák, dr. Fuchs, dr. Mikulai, dr. Glasnor, dr. Déry, dr. Belopotoczki, dr. Faragó (Szarvas), dr. Simkovicz (Szt. András), azonkívül a szarvasi társadalomból azok, kik tagjai az egyesületnek: Benka főgimn. igazgató, Chovan tanár, Szirmay, Placsó, Scholtz lelkészek, Medveczky, Laukó, Rezey Szilviusz, kir. tantelügyelő, Haviár Lajos főmérnök és dr. Wieland h. főszolgabíró.

A közgyűlés.

Dr. F á b r y elnök szívélyesen üdvözölvén a megjelent tagokat, felolvastatta az elnökség évi jelentését, melyből kitűnik az egyesület tovékonytsége: a cseléd lakások dolgában megindított akció képezte egyik fontos ténykedését az egyesületnek; kiadott egy dr. Walfisch által szerkesztett „Egészségi kis kátét”, melyből 10.000 példányt ingyen osztott szét a megyebeli lakosság közt; reámutat a jelentés részletesen a tüdővész nagyfokú elterjedtségére megyénkben, mely betegségről az egyesület megbízásából dr. Hajnal Albert jeles tollából került ki egy népies nyelven írott világos, könnyen érthető tájékoztató munka, melyet ugyancsak 10.000 példányban nyomatott ki az egyesület s osztott szét szintén a megyében.

Ezen jelentés kapcsán dr. F á b r y elnök indítványára elhatározott, hogy az egyesület a megye törv. hatóságától kérelmezze két ágyalapítvány tételét az épülő „Orsz. Tüdővész Szanatoriumban”, mely alapítványnál fogva a megyének két tüdővész beteget fogna ott ingyenes ellátást kapni.

Dr. Zöldy m. főorvos indítványára a dr. Kun Pál által szépen szerkesztett s tanulságos elnöki évi jelentés kinyomatása, az egyesület tagjai közt való kiosztás czéljából elhatározott.

Bodoky Mihály pénztáros jelentése szerint van az egyesületnek 88 rendes és 40 pártoló tagja. Évi bevétel volt 675 frt, kiadása 373 frt, maradvány 311 frt 44 kr. Örvendotes tudomásál szolgál, hogy Csaba, Orosháza, Körösladány 100—100 koronával az egylet alapító tagjai sorába léptek.

Tárgyalattott aztán a belügyminiszter leirata a magánorvoslás díjazásáról alkotott szabályrendeletre

— Nem! — felelt izgatottan, de határozottan a nő, — nem akarom látni, utálok... megvetem. Mond meg neki, hogy soha, de soha nem akarom többé látni életemben s megtiltom, hogy valaha még hozzám közeledni merészeljen. Menj!

Megutálta; a kit szeretett — gyávasága miatt — későn!

Szeretni kezdé a nem szeretett elvesztettet — kiertartása miatt — — későn!

Ilyenek a nők!

E hirtelen átváltozás lélektani indokai a női sziv rejtejeiben keresendők!

De hát melyikünk tudná azokat megfejteni?...

Hónapok teltek el a történetek óta.

A legszebb asszony férjéről mit sem hallott. Örökre magába temette a hideg folyó... a víz nem adta ki áldozatát, s ez időtől fogva a néma fájdalom volt a legszebb asszony leghívobb barátja.

A kis Emmike most minden boldogsága, öröme!

Egy napon — körülbeül nyolcz hóval férje elvesztése után — egy csinos, szőke ural látjuk sétálni a kert porondján.

— Hát oly nagyon szereti kegyed az eltüntet, a hideg hullámokban halálát lelt férjét, hogy nekem egyáltalán nem lehet szerelmét reménylenem?

— Nem uram! Ne nehezeltelen ezért reám... de nem! Barátságommal megajándékozhatom önt — a mit már bir is teljes mérvben — mert ön nemes szivű s jó indulattal van irántam s kis leányom iránt. De többet ne kérjen... őh ne... mert szerelmem örökké azé marad ezután, a kitől azt elég esztelenül megvontam... a ki azt méltán megérdemelte volna... szegény, szerencsétlen férjemé — bár későn. Ezzel akarom tévedésemet, hibámat némileg megbocsáthatóvá tenni Isten előtt.

— Az ifju K., ugy hallám, teljes szerelmét birta kegyednek?

— Hazugság! Rágalom!... Szerettem őt, nem tagadom, mert... de hisz tudja már, minek ismétlőjem — megöleltem, m egésköltam olykor — de hazudik

ah rettenetesen hazudik az, ki azt meri mondani, hogy ezenkívül más kegyekben is részesitettem volna. De nem, nem is hiszem, hogy szerettem volna őt — szeaszély volt csupán, vagy a jó ég tudja mi — férjem oly keveset volt velem... Beismerem tévedésemet... közel voltam ahhoz, hogy beszennyezsem férjem becsületét, megzavarjam a családi békét és nyugalmat, de olyat, esküszöm önnek, még nem tettem, mi által a világ s férjem megvetését érdemeltem volna ki... ezután azonban már csak férjemért, az ő emlékéért élek... ah, miért későn?!

— Még nem késő, Olga, — kiáltá egy ismerős hang s a felnyit ajtó küszöbén megjelent Oszkár, a holtak hitt férj. — Még nem késő! — Mert élek s még mindig szeretlek... mindent hallottam s mindent tudok.

— Ah Istenem! Oszkár!

S a férj karjaiban fogta fel az elalélt nőt... Mikor magához tért, átkulesóla karjaival férje nyakát, csókolta hosszan... hosszan... nem is gondolva arra, hogy a szép jelenetnek idegen is a tanuja.

— Mily boldog vagyok! Monnyire is szeretlek! — autógó olykor,

Ismét öleléa és csókra csók.

— De miként van az, hogy te épp most jöttél ide, s hol voltál eddig?

— E barátommal itt — mondá s az idegenre mutatott — beszéltek meg így a dolgot. De nem birtam most tovább kiállani az ajtóban s berohantam... hogy hol valék nyolcz hónapon át, ne kérdezd most, később ugy is megtudod.

— De miért irtad hát azon levelet?

— Mert hittem, hogy az boldogságom megteremtője lesz s hitom be is teljesült, mert igazán boldog vagyok!

Boldogok még most is — a legszebb asszony és férje — — mélyen a föld alatt.

Akkor még nem volt késő!...

Most már késő! Requiescat...!

